Ярослав Цехмістер
Український медичний ліцей
м. Київ

ОБГРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ ДОПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ У ЛІЦЕЇ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

За останні роки в Україні, так само як і в інших європейських країнах і країнах світу, постає проблема щодо необхідності дослідження факторів, які детермінують розміри і якість кадрових резервів медицини, їх розподіл за різними ланками служб охорони здоров'я, а також вивчення ролі різних медичних професій у задоволенні потреб системи охорони здоров'я, взаємозв'язків між закладами, які готують спеціалістів медичної галузі, і службами, які надають медичну допомогу. При розгляді даної проблеми особливої уваги потребує дослідження ролі різних типів медичних закладів освіти у підготовці майбутніх лікарів, і, зокрема, проблеми відбору студентів для одержання медичної освіти. Процес відбору є невід'ємною складовою системи підготовки медичних кадрів. Перший крок у цьому процесі робиться, коли молоді люди обирають медицину як професію, віддають перевагу їй перед усіма можливими спеціальностями, і вступають до профільного медичного ліцею.

Взагалі, дослідники означеної проблеми відмічають, що процес відбору має важливе значення з чотирьох точок зору: з точки зору блага осіб, які обирають професію лікаря; з позиції ефективності роботи медичних навчальних закладів; з точки зору ефективності медичної допомоги, яку надає система охорони здоров'я; з державної точки зору[1]. При цьому,

[1] Отбор студентов для получения медицинского образования / Отчет о совещании Рабочей группы, созванном Европейским региональным бюро Всемирной организации здравоохранения: Берн.- 21-25 июня 1971 года.-Копенгаген: Европейское региональное бюро, 1974.- 64 с.- С.2.

розглядаючи проблему з точки зору блага осіб, які оволодівають медичною професією, ставляться такі запитання: Чи володіють особи, які готуються стати лікарями, інтелектуальними і моральними якостями, необхідними для досягнення цієї мети? Чи відповідає їх стан здоров'я навчальним навантаженням і професійними задачами, які постають перед ними? Чи мають вони достатньо соціально-економічних можливостей для підтримки власного існування на протязі тривалого періоду навчання?

Деякі питання виникають і при розгляді проблеми з позиції медичного закладу освіти (допрофесійного і професійного), оскільки, якщо навчальний заклад приймає учнів (студентів), неспроможних досягти відповідного професійного рівня, означений заклад не зможе ефективно і продуктивно виконувати свої функції допрофесійну (професійну).

У тих країнах, де в основному відбір проводиться до початку навчання у медичній школі, викладачі, студенти-медики та особи, відповідні за медичне обслуговування приділяють значну увагу критеріям, за якими проводиться відбір, та самій процедурі відбору кандидатів. У тих країнах, де відбір практикується тільки після того, як студенти вже розпочали заняття медициною, відзначається стурбованість щодо якості медичної освіти, оскільки збільшення за останній час кількості осіб, що вступають до медичних навчальних закладів, не компенсується відповідним розширенням можливостей щодо підготовки спеціалістів. З цих причин деякі країни, і серед них Федеративна Республіка Німеччина, нещодавно вирішили відмовитися від системи, за якою усі особи, що одержали атестат зрілості, мають право до вступу на медичні факультети. У таких країнах, як Франція та Іспанія, медичні факультети подають прохання щодо надання їм права обмежувати прийом студентів і самим відбирати кандидатів. В Іспанії деякі медичні навчальні заклади, які мають автономію, почали обмежувати кількість тих, хто вступає на перший курс, і вже розроблена у загальнонаціональному масштабі система відбору осіб для вступу до медичного вузу. У Швейцарії спостерігається тенденція щодо зростання потоку бажаючих одержати вищу медичну освіту, що змушує спеціалістів у цій галузі вирішувати проблему „вільного вступу на медичні факультети".

Таким чином, якщо кінцева мета вищої медичної освіти полягає у забезпеченні випуску лікарів, які задовольняють потреби охорони здоров'я країни, то ступінь досягнення цієї мети значною мірою залежить не тільки від системи підготовки медичних кадрів, але й від процесу відбору кандидатів на навчання. У зв'язку з цим, допрофесійна підготовка учнів на медичні спеціальності у профільних ліцеях, яка вже понад десяти років започаткована в Україні, на наш погляд, має важливе значення,

оскільки значною мірою сприяє розв"язанню такої складної проблеми як проблема професійного добору. Крім того, у профільному медичному ліцеї можливе цілеспрямоване і планомірне вирішення проблеми щодо професійного самовизначення особистості майбутнього фахівця, розвитку його професійно-значущих якостей, творчих здатностей і первинних професійних умінь. У процесі допрофесійної підготовки у ліцеї учень набуває можливості переконатися у правильності професійного вибору і, у випадку розчарування щодо медичної спеціальності, одержавши атестат про повну середню освіту, прийняти рішення щодо обрання іншої професії. Саме цим, на нашу думку, значною мірою визначається гуманність допрофесійної підготовки у профільних ліцеях, її спрямованість на інтереси і потреби особистості учня. Крім того, ми повністю розділяємо думку Б.О.Федоришина, що за своїм змістом, предметом і спрямованістю профдобір не ототожнюється з профвідбором. Профдобір у зіставленні з профвідбором має прямо протилежний вектор своєї дії. Він спрямовується на задоволення потреб особистості у своєму професійному самовизначені, у той час як профвідбір спрямовується на задоволення „потреб" професії у доборі певних особистостей для заданої професійної діяльності.[2]

Допрофесійна підготовка учнівської молоді в Україні цілеспрямовано ведеться не тільки у ліцеях, а й у ліцейних, гімназійних та спеціалізованих класах загальноосвітніх шкіл. Досвід становлення та функціонування сучасних ліцеїв в Україні показує, що саме ці навчальні заклади відрізняються великою різноманітністю вже на етапі їх організації, одні ліцеї є закладами третього ступеня, в яких навчаються після закінчення дев'ятирічної школи, в інші приймають дітей 5-6 класу. Частина ліцеїв є відносно автономними, самостійними закладами, інші функціонують на базі певного вищого навчального закладу, або є його підрозділом. Безперечно, що функціонування таких ліцеїв значно відрізняється особливо в питаннях організації і управління навчально-виховним процесом закладу[3]. Згідно з Положенням Міністерства освіти і науки України ліцей визначається як спеціальний навчально-виховний заклад ПІ ступеня для обдарованих та здібних дітей віком 14-17 років, який забезпечує здобуття освіти понад державний мінімум, здійснює науково-практичну підготовку,

---

[2] Федоришин Б.О. Психолого-педагогічні основи професійної орієнтації: Дис..... докт. пед. наук.- 13.00.04.-Київ:Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, 1996.- 310 с.

[3] Допрофесійна педагогічна підготовка учнівської молоді в контексті реалізації цільової комплексної програми „Вчитель" / Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції в 3-х частинах. 8-10 квітня 1998 рік.- Частина Ш.- Кривий Ріг.- Дніпропетровськ, 1998.- 151 с.- С. 76.

і головна мета якого полягає у сприянні становленню творчої особистості громадянина України.

У самому слові „Ліцей" ніби затамована якась особлива магічна сила. Від нього віє подихом античності, чудової пори дитинства „золотого віку" світової культури, ранком просвіти, коли вчитель не мав нічого, крім власної думки, таланту і духовних надбань, створених людством.[4]

Нетрадиційні навчальні заклади в Україні і, зокрема ліцеї, в основу своєї діяльності поклали інтереси і потреби дитини, її батьків. Головною метою навчально-виховного процесу вважається розвиток дитини, а оволодіння знаннями та навичками розглядають як важливий засіб цього розвитку. Особистість учня в нових типах навчальних закладів розглядається не як засіб „реалізації" цілей держави, а як самоціль, самоцінність. Зазначимо, що дослідженню розвитку і становленню ліцеїв в Україні присвячені наукові праці В.М. Алфімова, Б.Г. Чижевського, О.Є. Остапчука, М.Михайлова та інших. Кожен з цих науковців пропонує своє бачення моделі ліцею, визначає його роль і місце в системі середніх закладів освіти, надає організаційну модель управління навчально-виховним процесом в ліцеї.

Наслідки своєї наукової і педагогічної діяльності в ліцеї В.М. Алфімов узагальнив і зробив такі важливі для педагогічної теорії і практики висновки, серед яких: ліцейне навчання може бути ефективним лише в умовах і межах такої педагогічної освіти, яка передбачає використання педагогічних технологій, в основу розробки яких покладено врахування рівня розвитку індивідуальних особистісних якостей ліцеїста та його творчих здібностей; ефективність навчально-виховного процесу забезпечується формуванням такого контингенту ліцеїстів, який характеризується інтелектуальною активністю, прагненням до здобуття знань, до наукової творчості; розробка і реалізація програм індивідуального розвитку і саморозвитку особистості забезпечує високу культуру діалогу між ліцеїстами і педагогами, посилює роль самостійної роботи учнів, дозволяє організувати засвоєння ними знань у власному житті; висока результативність навчального процесу в ліцеї значною мірою обумовлюється запровадженням матричної структури управління, яка дозволяє реалізувати інноваційні програми розвитку творчої особистості[5].

Хоча на початковому етапі ліцеї в Україні розглядалися як школи альтернативної освіти, ми повністю погоджуємося з думкою тих науковців

---

[4] Кисільова В. Становлення системи ліцейної освіти в Україні // Педагогіка і психологія професійної освіти, 1999.- № 3.

[5] Алфімов В.М. Педагогічні основи організації навчально-виховного процесу в ліцеї: Автореф. Дис....д-ра. пед. наук.- К., 1997.- 51 с.

і практиків (В.А. Капранова, А.М. Матюшкін, В.О. Моляко, В.Ф. Паламарчук та ін.), які вважають, що школи нового типу, зокрема ліцеї, не повинні бути альтернативою середній загальноосвітній школі. Згідно з цією позицією елітність ліцеїв і гімназій полягає не в особливому соціальному статусі, а у розробці нових педагогічних технологій, авторських програм, зразків освітньої практики. Разом з тим, слід відмітити, що сьогодні ліцеї окрім названих функцій виконують важливу роботу щодо цілеспрямованої допрофесійної підготовки учнівської молоді до конкретного виду професійної діяльності.

Формуванню особистості майбутнього професіонала в процесі допрофесійної підготовки сприяє творча атмосфера, створення якої значною мірою визначається здатністю педагогів до діалогової взаємодії у навчально-виховному процесі. Зазначимо, що у системі освіти сучасної України зараз досить поширеною є теорія і практика школи діалогу культур, у межах якої процеси навчання і виховання ведуться шляхом проблемного зіткнення протилежних поглядів представників різних типів культур щодо вирішення різних питань. У процесі цієї взаємодії, на думку В.С. Лутая, відбуваються суттєві зміни попереднього розуміння співвідношення загальних і особистих інтересів і цінностей у обох суб'єктів такого діалогу. Сучасна методологія, на відміну від тих вчень про філософський діалог, які розроблялись в попередні епохи, розглядає діалог основних суб'єктів освіти не як метод досягнення повної єдності між ними, тотожності їх поглядів, а як постійний фактор прогресивного розвитку цих суб'єктів.[6]

У зв'язку з цим, заслуговує на увагу думка Г.О. Балла, що діалог, як його розуміють у цьому контексті, - це не просто обмін репліками (такого обміну фізично може й не бути; партнерів може розділяти не тільки простір, а й час). Головне тут – зіставлення позицій, спрямоване зовсім не на те, щоб одну з них оголосити цілком правильною, а другу – цілком хибною, навіть не на те, щоб скоригувавши обидві позиції, дійти певної згоди. Звичайно, такі наслідки можливі, але становлять лише окремі випадки. Найчастіше позиції сторін лишаються самостійними (нерідко, до того ж, логічно несумісними), але в результаті взаємодії вони краще усвідомлюються, поглиблюються, взаємно збагачуються – і в своїй сукупності краще, об'ємніше і цілісніше відображають дійсність.[7]

---

[6] Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник.-К.: Центр „Магістр-S" Творчої спілки вчителів України, 1996.- 256 с.- С.127.

[7] Гуманізація навчально-виховного процесу в загальноосвітніх школах: Посібник для вчителів зони підвищеного радіаційного контролю / За ред. Г.О.Балла.- К., 1998.- 132 с.- С.23.

Діалог передбачає досягнення порозуміння, позиційної згоди під час розв'язання будь-якої суперечності, виходячи з цільової установки, що кожна складова суперечності містить позитивні елементи.[8] Ми згодні, що саме принцип діалогової взаємодії дає змогу перетворити учня з об'єкта в суб'єкт навчання, створити на навчальних заняттях атмосферу партнерства і співробітництва, спонукає педагогів до систематичного підвищення власного професійного рівня. Таким чином, в умовах реалізації гуманістичної парадигми освіти, принцип діалогової взаємодії у навчанні та, у допрофесійній підготовці зокрема, набуває статусу провідного принципу.

Разом з тим, П.І.Дроб'язко вважає, що переорієнтація освіти з академічних досягнень на особистість учня вимагає дотримання й інших принципів організації навчально-виховного процесу, а саме: гуманізації, що передбачає антропоцентристський погляд на людину, її сутність і місце у природі, переорієнтацію стратегії виховання на розвиток обдарувань, здібностей, інтересів, нахилів дитини; єдності загальнолюдського і національного, що має на меті сформувати високу духовну культуру людини, гуманістичне мислення категоріями „вічних" цінностей, засвоєних крізь призму національного; розвивального характеру навчання, спрямованого на саморозвиток особистості, що вимагає переорієнтації процесу навчання з предметного аспекту на процесуальні і мотиваційні аспекти освіти; співробітництва, творчості вчителя і учня, спрямованих на опанування останнім усіх складових культури знань, досвіду діяльності, людських взаємин; диференціації та індивідуалізації навчання, що повніше забезпечує творчий розвиток кожного учня, враховуючи особливості його інтелектуальної, емоційно-вольової та практичної сфер, фізичного і психічного стану. Цей принцип реалізується державою найбільш повно саме в закладах нового типу через профільне і спеціалізоване навчання, створення альтернативних програм і підручників різної складності, зменшення наповнюваності класів, поділ їх на групи, достатнє матеріальне забезпечення, розгалуженість соціально-психологічної служби на різних рівнях навчання.[9] При цьому вважається, що принцип оптимізації систематизує всі дидактичні принципи (міцність, доступність, систематичність, свідомість, активність тощо), надаючи процесові навчання цілісності і системності; відкритості і динамічності альтернативної освіти, тобто її постійного розвитку, самооновлення і саморегуляції.

---

[8] Сікорський П.І. Методологічні підходи до розв'язання суперечностей педагогічного процесу // Шлях Освіти, 1999.- № 2.- С.5-10.- С.7.

[9] Дроб'язко П.І. Українська національна школа: витоки і сучасність.-К.: Видавничий центр „Академія", 1997.- 184 с.- С.167.

У діяльності різних профільних ліцеїв виділяють такі спільні для всіх ліцеїв особливості: відповідність проектів системи освіти ліцеїв вимогам часу; орієнтація на прогресивні педагогічні ідеї та теорії провідних європейських науково-освітніх центрів; виховання молоді відповідно до національних, суспільних, господарчо-соціальних принципів; ідеал вільної талановитої особистості і вчителя, і учня; велика потреба у творчій діяльності; проміжна ділянка між гімназіями і вищими навчальними закладами; формування педагогічного мислення вчителів ліцеїв із урахуванням досягнень педагогічної й інших наук (математики, фізики, філософії тощо) (В. Кисільова). Разом з тим, ми вважаємо, що до означених особливостей необхідно додати найважливішу - здійснення реальної допрофесійної підготовки учнів у ліцеях. Саме це визначає переваги цих закладів освіти, як-то: альтернативні навчальні плани і програми; учителя і вихователі високої кваліфікації; залучення у навчально-виховний процес викладачів вищого закладу освіти; висока ступінь індивідуалізації навчання; прямий зв'язок з університетом в організації навчання і виховання. Іноді до цих особливостей додається існування у ліцеях інтернатної системи, яка передбачає цілодобове знаходження учнів у навчальному закладі, що сприяє розширенню навчальних програм на позаурочний час. Слід зазначити, що останнє не є специфічним для усіх ліцеїв, але в усіх ліцеях навчальні програми дійсно поширюються на позаурочний час, що сприяє створенню творчого середовища і розширенню виховних можливостей навчального закладу.

Крім того, дослідники означеної проблеми вважають, що необхідність створення ліцеїв зумовлена гуманними цілями, такими як: відхід від шкільної одноманітності; гуманізація освіти; підвищення якості освіти і її фундаменталізація; розвиток здібностей і обдарованостей учнівської молоді; підвищення рівня культури у молодіжному середовищі.[10]

Особливого значення в ліцеї набуває залучення учнів до творчої навчальної діяльності. С.О. Сисоєва вперше наголосила, що в основі організації і корекції навчально-виховного процесу, спрямованого на формування творчої особистості учня, повинно бути психолого-педагогічне оцінювання творчих здібностей учнів, і, що ефективність творчої навчальної діяльності школярів залежить від уміння вчителя врахувати закономірності протікання та етапи творчого процесу. Саме тому дослідниця робить висновок, що закономірності творчого процесу

[10] Допрофесійна педагогічна підготовка учнівської молоді в контексті реалізації цільової комплексної програми „Вчитель" / Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції в 3-х частинах. 8-10 квітня 1998 рік.- Частина Ш.- Кривий Ріг.- Дніпропетровськ, 1998.- 151 с.- С. 15.

накладають певні вимоги до викладання навчального предмета, його змісту та організації творчої навчальної діяльності.[11] Зазначимо, що психологи-когнітивисти пропонують стимулювати учнів шляхом залучення у дискусії, у процес розв'язання проблем та позааудиторну діяльність.

З появою альтернативних навчальних закладів перед науковцями і практиками постало завдання розробити нову систему управління. Здійснення його можливе лише за умови подолання державного монополізму в організації і змісті навчання і виховання молоді, створення творчої атмосфери для спілкування членів колективів, забезпечення відповідного режиму роботи, навчального дизайну, творчих і ділових зв'язків педагогів з навколишнім середовищем, досягнення ними світового рівня в справі навчання та виховання, створення нового механізму управління.[12] Крім того, особистісно-діяльнісний підхід як умова гуманізації навчально-виховного процесу в ліцеї вимагає гуманістичного переосмислення функцій управління процесом підготовки учнів до навчання у вищому закладі освіти, пошуку методів і засобів гуманізації усього життя ліцеїстів.[13]

Реформування управління сучасною освітою потребує розробки нової методології вирішення суперечностей між централізованими та децентралізованими методами такого управління, між загальними державними стандартами освіти та вільним вибором форм освітянської діяльності.[14]

При розробці організаційної структури функціонування Українського медичного ліцею ми спиралися на вітчизняний та міжнародний досвід організації допрофесійної підготовки учнівської молоді, а також на специфіку особистого шляху розвитку закладу. Виходячи з мети допрофесійної підготовки учнів на медичні спеціальності у *системі допрофесійної підготовки учнів* у медичному ліцеї ми виділяємо *освітню, організаційну, дидактичну, професійну складові. Освітня складова* відображає процес здобуття учнями в ліцеї повної середньої освіти, яка є фундаментом будь-якої допрофесійної підготовки учнів. *Організаційна*

---

[11] Сисоєва С.О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня: Монографія.- К.: Поліграфкнига, 1996.- 403 с.

[12] Дроб'язко П.І. Українська національна школа: витоки і сучасність.-К.: Видавничий центр „Академія", 1997.- 184 с.- С.172.

[13] Михайлов М. Підготовка ліцеїстів до навчання в університеті // Рідна школа, 2000. -№ 2. - С.15-16.

[14] Лугай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник.-К.: Центр „Магістр-S" Творчої спілки вчителів України, 1996.- 256 с.- С.254.

складова допрофесійної підготовки відображає організаційні і змістовні форми взаємодії ліцея з базовою школою і шляхи його інтегрування у вищий медичний заклад освіти. *Дидактична складова* відображає специфіку допрофесійної підготовки на медичні спеціальності, яка відбивається в інтегруванні змісту фундаментальних і профільних дисциплін, формах, методах і засобах, які використовуються у навчально-виховному процесі, спрямованому на допрофесійну підготовку учнів, методичне забезпечення процесу профільного навчання. *Професійна складова* відображає засоби щодо забезпечення процесу розвитку в учнів професійного інтересу, професійно-значущих особистісних якостей, потреби досягнень, загальних творчих здібностей. У *моделі допрофесійної підготовки учнів у ліцеї* медичного профілю ми виділяємо наступні *компоненти,* які визначають мету, зміст, організаційні форми, методи, засоби управління допрофесійною підготовкою учнів у ліцеї: *інтегративний* (спільна діяльність ліцею з базовою школою; ліцею і вищого медичного закладу освіти), *процесуальний* (організація навчально-виховного процесу, спрямованого на якісне одержання повної середньої і початкової професійної освіти), *науково-методичний* (спільна діяльність науково-методичного центру ліцею з кафедрами медичного університета, діяльність колегії кураторів навчальних груп, інформаційно-ресурсного центру ліцею, науково-психологічного центру, наукових і громадських об"єднань і товариств ліцеїстів), *управлінський* (координування внутрішніх і зовнішніх суб"єктів управління ліцеєм, взаємодія ради ліцею з вченою радою медичного університету, з педагогічною рідою базової школи, з учнівським самоврядуванням) і *результативний* (аналітична і прогностична діяльність, що забезпечує ефективність ланцюжка: вступ до ліцею - випуск з ліцею - навчання у вищому закладі освіти - професійне становлення). Кожний компонента означеної моделі сприяє реалізації виділених складових допрофесійної підготовки.

Важливим етапом реалізації концептуальної моделі допрофесійної підготовки у ліцеї медичного профіля є розробка, теоретичне обгрунтування шляхів реалізації означеної моделі, що передбачає створення нормативної бази функціонування ліцею. Зазначимо, що в основу діяльності ліцею покладено розроблений і теоретично обгрунтований нами Статут Українського медичного ліцею. У Статуті визначена нормативно-правова база діяльності ліцею, основні його завдання і шляхи їх реалізації. Крім того, у Статуті закріплено важливе положення щодо успішного здійснення допрофесійної підготовки учнівської молоді, яке полягає у тому, що Український медичний ліцей є структурним підрозділом Національного медичного університету,

і водночас взаємодіє з базовою школою, використовує її кадровий і методичний потенціал. Таким чином, відбувається взаємне проникнення та інтегративний зв`язок середньої і вищої систем освіти, допрофесійної і професійної підготовок в інноваційному середовищі Українського медичного ліцею.

Особливість управління експериментальним Українським медичним ліцеєм полягає у тому, що державне керівництво поєднується із збереженням автономії навчального закладу, його демократичними засадами. У результаті дослідження означеної проблеми ми дійшли висновку, що основним перспективним та довгостроковим документом, який формує головні напрями освітнього процесу в ліцеї, є річний координаційний план навчально-виховної роботи, спрямованої на допрофесійну підготовку учнів, який затверджується ректором Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, директором ліцею та директором базової школи ліцею. План містить кількісні та якісні завдання на поточний рік, показники, настанови щодо організації педагогічної діяльності професорсько-викладацького складу ліцею, види, форми та терміни контролю за їх виконанням.

При цьому особливого значення набуває правильний розподіл функцій та службових обов`язків у поєднанні з колегіальністю, відповідальністю та одноособовістю керівництва закладом. Особливого значення у ліцеї набуває учнівське самоврядування. Ми виходимо з того, що учнівське самоврядування як добровільна самоорганізація учнів створюється для більш ефективного виконання передбачених чинним законодавством завдань, що стоять перед ними. Ми вважаємо, що самоврядування учнів є важливим елементом удосконалення навчально-виховного процесу, спрямованого на зростання в учнівської молоді соціальної активності, ініціативи та відповідальності за доручену справу, засвоєння ними навичок організатора, керівника.

Ярослав Цехмістер

ОБГРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ ДОПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ У ЛІЦЕЇ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Резюме

У статті розглядаються теоретичні засади створення моделі допрофесійної підготовки учнів у профільних медичних ліцеях. При розробці організаційної структури функціонування Українського медичного ліцею враховано вітчизняний та міжнародний досвід організації допрофесійної підготовки і добору учнівської молоді на медичні спеціальності. У системі допрофесійної підготовки учнів у медичному ліцеї виділяються освітня, організаційна, дидактична, професійна складові і визначається їх зміст. У моделі допрофесійної підготовки учнів у ліцеї медичного профілю виділяються інтегративний, процесуальний, науково-методичний, управлінський і результативний компоненти, які визначають мету, зміст, організаційні форми, методи, засоби управління допрофесійною підготовкою учнів у ліцеї. Кожна компонента означеної моделі сприяє реалізації виділених складових допрофесійної підготовки.

Jarosław Cechmister

UZASADNIENIE MODELU PRZYGOTOWANIA PRZEDZAWODOWEGO UCZNIÓW W LICEACH O PROFILU MEDYCZNYM

Streszczenie

W artykule rozpatrzono teoretyczne zasady stworzenia modelu przygotowania przedzawodowego uczniów w profilowanych liceach medycznych. Przy opracowywaniu struktury organizacyjnej ukraińskiego liceum medycznego uwzględniono narodowe i międzynarodowe doświadczenia w organizacji przygotowania przedzawodowego i doboru młodzieży na specjalności medyczne. W systemie przygotowania przedzawodowego uczniów w liceum medycznym wyszczególnia się następujące składowe: oświatowa, organizacyjna, dydaktyczna, zawodowa i określa się ich istotę. W modelu przygotowania przedzawodowego uczniów w liceum o profilu medycznym wyodrębnia się następujące komponenty: integracyjny, naukowo-metodyczny, sterowniczy i wynikowy, które określają cele, treści, formy organizacyjne, metody i środki sterowania przygotowaniem przedzawodowym uczniów w liceum. Każdy komponent określonego modelu sprzyja wprowadzaniu składowych do przygotowania przedzawodowego.

Yaroslav Tsechmister

SUBSTANTIATION OF MODEL OF MEDICAL TYPE LYCEUM STUDENTS PREVOCATIONAL TRAINING

Summary

Theoretical grounds of f model of medical type lyceum students prevocational training are considered in the paper, native and international experience of pre-vocational training organization, and students' selection for medical specialties are taken into account under the elaboration of organizing structure of functioning of the Ukrainian medical lyceum.

Educational, organizing, didactic, professional components are distinguished in the pre-vocational training system, and their content is determined in the paper.

Integrative, processual, scientific-methodic managing and effective components, which define the aim, content, organizing forms , methods, means of management of lyceum students' pre-vocational training, are distinguished in the signified model, and each component of the model promotes the realization of the pre-vocational components mentioned above.